בס"ד

יום א', כח' באדר א' תש"ס (5 במרץ)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

שבוע טוב!

היום, **כח' באדר א'**, בשנת תרח"ץ(1938-5698), **ס'ר ארתור ווקופ**, הנציב העליון של בריטניה בארץ-ישראל תחת שלטון המנדאט, סיים את תפקידו ועזב את הארץ.

הרקע:

המדיניות הבריטית כלפי הארץ נקבעה בלונדון ובירושלים. בבירת הארץ, היה ממונה על ביצועה הנציב העליון, שלאישיותו וכוונותיו היה משקל נכבד. ברוב שנות ה-30, היה אפשר לראות זאת בעליל. עד 1931, ישב בארמון הנציב בירושלים **ג'ון צ'נסלור**, נציב אדיש עד עוין לעניין היהודי-ציוני. מחליפו, **ארתור ווקופ**, שכיהן כנציב עליון משלהי 1931 עד תחילת 1938, גילה אהדה יתירה ליישוב היהודי ולצרכיו, לרבות הענקת כמות גדולה מבעבר של "סרטיפיקאטים" – רשיונות כניסה לעולים. לאור השקט היחסי ששרר בארץ ובעידוד שר המושבות הבריטי, נטה ווקופ להרחיב את מכסת העלייה פעם אחר פעם. לכך הצטרפו מיומנותה הארגונית של הסוכנות היהדית והגאות הכלכלית ששררה ביישוב לרגל זרימת ההון מגרמניה (עקב רדיפות הנאצים י"ש). **ומספרי העולים תפחו ללא תקדים**. הבריטים עצמם הופתעו לגלות בדיעבד, כי בתוך פחות מ-3 שנים עלו לארץ באופן לגאלי למעלה מ-170,000 יהודים. כאשר מיהרו הבריטים לסגור את הברזים – לנוכח תגובה ערבית נזעמת – כבר מנה היישוב בארץ-ישראל למעלה מ-350,000 נפש. לאחר פרוץ ה"מרד הערבי" ב-1936, נראה ווקופ אובד-עצות, ומעמדו נחלש עד שנאלץ לסיים את תפקידו.

בשנות כהונתו הראשונות, עד 1936, עשה ווקופ מאמצים גדולים להחיות את רעיון המועצה המחוקקת, שראשיתו בתחילת שנות ה-20. הערבים, שהתנגדו לו תחילה, בראותם במועצה גוף שיונק את סמכותו מהצהרת בלפור ומכתב המנדאט, שינו את עמדתם בשנות ה-30. הם הניחו כי גוף ייצוגי (במידה מסויימת לפחות) ייתן להם השפעה שתבלום את גידולו המהיר של היישוב היהודי. הפעם, היהודים הם שהתנגדו, וככל שהדבר נמשך ללא החלטה, גבר זעמם של הערבים, שהתפרץ לבסוף בפעולות אלימות. [ספר המאה / ההיסטוריה של ארץ-ישראל]

אודות שבת "פרשת שקלים":

תרומת מחצית השקל, שהועלתה על-ידי אבותינו במדבר, נועדה לא רק למלא את קופת המשכן – לשם מלאכת המשכן ולקרבנות הציבור – אלא היא שימשה מטרה נוספת: **בדרך זו נערך מפקד העם**. על-פי מספר המטבעות שנאספו, ידעו כמה בוגרים, בני 20 ומעלה, יוצאי צבא, מצויים בעם. כידוע, אסור לספור יהודים לגולגלותם. דוד המלך, שעבר על איסור זה, נענש בעונש חמור וכבד – מגפת הדבר שפגעה בעם [שמואל ב', **כד**', 1-17]. שאול המלך, במהלך הכנותיו למלחמה, נקט בשיטה אחרת: הוא ספר את מספר הטלאים, כשכל טלה ייצג את אחד הלוחמים. [שמואל א', **טו**', 4]

עיקר הסיבה לאיסור ספירת אנשים נעוצה ברעיון האומר, כי ערכו של עם ישראל אינו נמדד בכמויות – כי אם באיכויות. כיום, כאשר רוצים לספור את הנוכחים בחדר כדי לדעת, למשל, אם יש מניין לתפילה, רגילים להשתמש בפסוק שגור בן 10 מילים. למשל: "הושיעה את עמך וברך את נחלתיך ורעם ונשאם עד העולם." [תהלים, **כח**' 9] [יהדות הלכה למעשה]

(ועוד, נהוג גם לא לשאול מישהו כמה ילדים יש לו, אלא דרך עקיפין: בני כמה הילדים שלך? או מה שמות בניך?... ובדרך זו, גם נמנעים מלספור, וגם דרך שאלה אחת מקבלים תשובה לשתי שאלות.)

הקוראים המקבלים דף זה דרך הפקס מתבקשים להתקשר אלי (מרדכי גולדמן) בטלפון 07-643-2843 **אם ברצונכם להמשיך לקבל את ה"דף היומי לתולדותנו"**.

יום נעים (עם תפילת "תן טל ומטר לברכה")!